

ผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังต่ออุตสาหกรรมค้า

นายคุณฉัตร เติศวิษุวัตต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-996-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF FISCAL POLICY ON TRADE BALANCE

Mr. Kritsapol Lertvichuhath

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics in Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

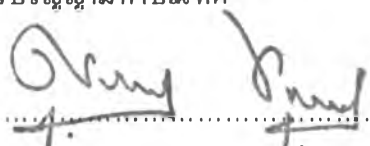
Academic Year 1998

ISBN 974-639-996-9

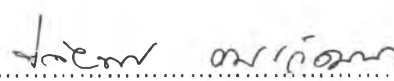
หัวข้อวิทยานิพนธ์   ผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังต่อดุลการค้า
โดย   นาย กฤษณ์พล เลิศวิชชุหัตถ์
ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลน้อย ตีร์รัตน์

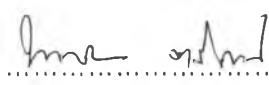

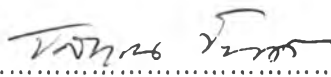
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

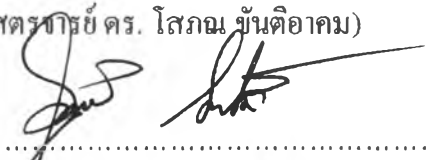

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร อมรวัฒนา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลน้อย ตีร์รัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภณ จันตือาคม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์)

กฤษณ์พล เดิศวิษุทัศน์ : ผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังต่อดุลการค้า. (EFFECTS OF FISCAL POLICY ON TRADE BALANCE) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. นวลน้อย . ตริรัตน์, 143 หน้า. ISBN 974-639-996-9.

วัตถุประสงค์ของการศึกษาผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังต่อดุลการค้าในกรณีของประเทศไทย เพื่อทดสอบว่าเป็นไปตามแนวความคิดของ Mundell Flemming Approach หรือไม่ โดย Mundell Flemming Approach มีแนวความคิดว่า การขาดดุลของรัฐบาลก่อให้เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ดังนั้นจึงเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ในรูป Twin Deficits ในกรณีของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังศึกษาถึงผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจจากการที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว เนื่องจากดุลการคลังในช่วงปี พ.ศ. 2531-39 มีแนวโน้มเกินดุลมาโดยตลอด เป็นผลมาจากการใช้นโยบายการคลังแบบหดตัว โดยในส่วนของ การใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว (ขาดดุล) จะศึกษาถึงความแตกต่างของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจ จากการที่รัฐบาลเลือกที่จะชดเชยการขาดดุลการคลัง โดยการกู้ยืมจากภายในและภายนอกประเทศ ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของดุลการคลังกับดุลการค้า ในกรณีของประเทศไทยอยู่ในข่ายของ Twin Deficits เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ เช่น ฟิลิปปินส์ และตุรกี เป็นต้น แต่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นไม่ค่อยเด่นชัดนัก กล่าวคือ การขาดดุลงบประมาณที่เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ดุลการค้าที่แท้จริงขาดดุลเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ในส่วนของ การเปรียบเทียบการใช้นโยบายการคลังของรัฐบาล พบว่าการที่รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว ก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจมากกว่าผลเสีย โดยจะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น อุปสงค์การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น แต่ก็มีผลเสียคือ ทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ดุลการค้ามีแนวโน้มที่เลวลง ยิ่งถ้ารัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวหรือขาดดุลมากยิ่งขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจก็จะมากขึ้นตามไปด้วย ในส่วนของ การชดเชยการขาดดุลของรัฐบาลพบว่า ภายใตสมมุติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของระดับราคามากกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินแล้ว การชดเชยการขาดดุลโดยการกู้ยืมจากภายนอกประเทศจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริง อุปสงค์การบริโภค และอุปสงค์การลงทุน เพิ่มขึ้นน้อยกว่ากรณี ที่กู้ยืมจากภายในประเทศ ส่วนอุปสงค์การนำเข้าในกรณีที่กู้ยืมจากภายนอกประเทศยังคงมากกว่ากรณีที่กู้ยืมจากภายในประเทศ เนื่องจากผลของระดับราคาสินค้า โดยถ้าเป็นการกู้ยืมจากภายในประเทศจะส่งผลทำให้ระดับราคาสินค้าลดลง แต่ถ้าเป็นการกู้ยืมจากภายนอกประเทศจะทำให้ระดับราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นหรือเกิดปัญหาเงินเฟ้อตามมา

ภาควิชา ..... เศรษฐศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... เศรษฐศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ..... 2541 .....

ลายมือชื่อนิติ ..... กฤษณ์พล เดิศวิษุทัศน์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... [ลายมือ] .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

3970042529 MAJOR ECONOMICS

KEY WORD:

FISCAL POLICY / TWIN DEFICITS

KRITSAPOL LERTVICHUHATH : EFFECTS OF FISCAL POLICY ON TRADE BALANCE.

THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. NUALNOI TREERAT, Ph.D. 143 pp. ISBN 974-639-996-9.

The objective of this thesis is to study the relationship between fiscal deficit and trade deficit within Mundell Fleming Approach. It is a test of twin deficits in the case of Thailand. This thesis also studies effects of fiscal expansion. Moreover, different ways of financing the budget deficit are also expected to affect the trade balance in different ways. The result shows that an increase in the budget worsens the trade balance slightly. The twin deficits occurred in Thailand are the same as those occurred in the UK, the USA and Developing countries such as the Philippines and Turkey. Fiscal expansion has positive effects more than negative effects. It leads to the expansion of real income, private consumption and private investment. However, demand for import increases too. Therefore, trade balance would be worse. Additionally, the fiscal imbalance will have different effects on trade balance depending on how the deficit is financed : external source or internal source. With assumption that change in price is greater than change in money supply. Trade balance in the case of external borrowing will be worse than in the case of internal borrowing, although the budget deficit financed by domestic source will make economic variables (income, consumption, investment and import) expand more than the case of external borrowing. This is because in the case of external borrowing, inflation is much higher than in the case of internal borrowing.

ภาควิชา..... ECONOMICS
สาขาวิชา..... ECONOMICS
ปีการศึกษา..... 1998

ลายมือชื่อนิสิต..... กฤษกร กฤษกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นवलน้อย ตริรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย รวมทั้งตรวจทานแก้ไขข้อผิดพลาดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มาโดยตลอด นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชลัษฏ์พร อมรวัฒนา ในการให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภณ ชันติ อาคม และอาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ของข้าพเจ้าที่ได้ให้การสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาของข้าพเจ้าอย่างดีมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจในการศึกษาเสมอมา นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกท่านที่ได้สละเวลาในการให้ข้อมูลต่างๆ และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ มา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ข้าพเจ้าหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

กฤษณ์พัล เลิศวิษุวัตต์

ตุลาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 วิธีการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 โครงสร้างของการศึกษา.....	6
2 วรรณกรรมปริทัศน์.....	7
3 ภาพรวมของระบบเศรษฐกิจไทย.....	23
3.1 นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ.....	24
3.2 นโยบายการคลัง.....	31
3.2.1 รายจ่ายรัฐบาล.....	32
3.2.2 รายรับรัฐบาล.....	34
3.2.3 คุลการคลัง.....	36
3.2.4 หนี้สาธารณะ.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3	48
4	59
4.1	60
4.2	63
4.2.1	63
4.2.2	69
4.2.3	72
4.2.4	73
4.2.5	76
4.2.6	78
4.2.7	80
4.2.8	80
4.2.9	81
4.3	84
5	89
5.1	93
5.2	97
5.3	110
6	125
6.1	125
6.2	130
รายการอ้างอิง	133
ภาคผนวก	137
ประวัติผู้วิจัย	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	สัดส่วนของรายรับ รายจ่ายและดุลการคลังของรัฐบาลต่อ GDP 39
3.2	โครงสร้างรายรับรัฐบาลและอัตราการขยายตัว..... 45
3.3	โครงสร้างรายจ่ายรัฐบาลและอัตราการขยายตัว..... 46
3.4	สัดส่วนของดุลการค้า ดุลบริการ และดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP 51
3.5	โครงสร้างการส่งออกและอัตราการขยายตัว 57
3.6	โครงสร้างการนำเข้าและอัตราการขยายตัว..... 58
4.1	ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล..... 88
5.1	ผลกระทบของดุลการคลังต่อดุลการค้า..... 98
5.2	ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับรัฐบาล 100
5.3	รายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เมื่อกำหนดให้ดุลการคลังเลวลง 20% 102
5.4	ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 102
5.5	ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีเงินได้นิติบุคคล..... 103
5.6	ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีการค้า..... 105
5.7	ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีการนำเข้า..... 106
5.8	ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับจากภาษีสรรพสามิต 107
5.9	ผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับอื่นๆ 108
5.10	สรุปผลกระทบของดุลการคลังต่อรายรับรัฐบาลประเภทต่างๆ 109
5.11	ผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติที่แท้จริงหลังจากใช้นโยบายการคลัง 111
5.12	ผลกระทบต่ออุปสงค์การบริโภคภาคเอกชนหลังจากใช้นโยบายการคลัง..... 113
5.13	ผลกระทบต่ออุปสงค์การลงทุนภาคเอกชนหลังจากใช้นโยบายการคลัง..... 115
5.14	ผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าภาคเอกชนหลังจากใช้นโยบายการคลัง..... 117
5.15	ผลกระทบต่อดุลการค้าหลังจากใช้นโยบายการคลัง..... 119
5.16	ผลกระทบต่อระดับราคาสินค้าหลังจากใช้นโยบายการคลัง..... 121

สารบัญรูปร่าง

รูปร่างที่	หน้า
3.1	ดุลการคลังและดุลบัญชีเดินสะพัดในช่วงปี พ.ศ. 2508-2539 31
3.2	รายรับจากภาษีอากรประเภทต่างๆ ในปี พ.ศ. 2539 35
3.3	สัดส่วนของรายรับและรายจ่ายรัฐบาลต่อ GDP..... 42
3.4	สัดส่วนของปริมาณการนำเข้าและปริมาณการส่งออกต่อ GDP 53